

เรื่อง เด็กเร่ร่อน : วาระทางสังคม

ปัญหาเด็กเร่ร่อนเป็นปัญหาที่มีมานาน และมีแนวโน้มที่จะทวีความรุนแรงมากขึ้นตามลำดับ เป็นปัญหาสังคมที่เชื่อมโยงกับปัญหาอื่น ๆ การศึกษาวิถีชีวิตของเด็กเร่ร่อนทุกแง่มุมจะทำให้รัฐและสังคมตระหนักถึงความสำคัญของปัญหา และหันมาสนใจแก้ปัญหาอย่างรีบด่วนและจริงจังมากกว่าเดิม ปัจจุบันแต่ละประเทศต่างก็พยายามหาแนวทางแก้ปัญหาดังกล่าว รูปแบบในการแก้ปัญหาเด็กเร่ร่อนในประเทศดังกล่าวสามารถแบ่งออกได้เป็น ๓ แนวทางคือ การให้การศึกษ การให้ทำงาน และการให้ความช่วยเหลือบนท้องถนน ปัญหาเด็กเร่ร่อนคุณค่ายิ่งจะไกลตัวแต่แท้จริงเป็นเรื่องใกล้ตัวของทุกคนในสังคม ไม่ว่าจะเป็นใครในชุมชน ในสังคม ต่างก็สามารถเป็นได้ทั้งผู้ป้องกันการเร่ร่อนของเด็ก หรือจะกลายเป็นผู้ผลักดันเด็กให้ออกมาสู่ถนนเพื่อเป็นเด็กเร่ร่อน

กรุงเทพมหานครมีจำนวนเด็กเร่ร่อนมากที่สุดในประเทศไทย เด็กเร่ร่อนจะอาศัยอยู่ตามที่สาธารณะต่าง ๆ เช่น สถานีรถไฟหัวลำโพง สนามหลวง เชียงสะพานพุทธ วงเวียนใหญ่ สวนศรีนครินทร์ ตลาดพร้าว พัฒน์พงษ์ สวนลุมพินี และเชียงสะพานสมเด็จพระปิ่นเกล้า เด็กเร่ร่อนเหล่านี้ยังชีพอยู่ได้ด้วยการขอทาน การขายของ และการขายบริการทางเพศ ส่วนใหญ่มักเสพยาเสพติดประเภทต่าง ๆ เช่น บุหรี่ แล็กเกอร์ ยาแก้ปวดประสาท ยาม้า และเฮโรอีน สาเหตุที่ทำให้เด็กเร่ร่อนเสพยาเสพติดเกิดจากบุคคลในทางสังคมที่มีพฤติกรรมชั่ว หลอกให้เด็กหลงและชักจูงเด็กไปในทางที่ผิด ให้เด็กเป็นขี้รับใช้โดยอ้างว่าจะพาไปอยู่ด้วยและจะเลี้ยงดูเป็นอย่างดี แต่แท้จริงแล้วเด็กถูกหลอกให้ไปเป็นคนงานคอยรับใช้ให้หาเงิน และถูกบังคับต่าง ๆ นานา ถ้าไม่ทำตามก็จะถูกทำร้ายร่างกาย เราจะเห็นว่าเด็กออกมาหาเงินและใช้ชีวิตอยู่บนท้องถนนอย่างมาก เด็กเร่ร่อนจึงจำเป็นต้องมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับบุคคลหลายฝ่าย อาทิ เพื่อนด้วยกัน ตำรวจ เจ้าหน้าที่กรมประชาสงเคราะห์ และครูข้างถนน ความสัมพันธ์กับบุคคลเหล่านี้มีทั้งในลักษณะที่พึ่งพาอาศัย ขอความช่วยเหลือ ช่วยแก้ไขปัญหา และในลักษณะจะพยายามหลีกเลี่ยงให้ไกลที่สุดเท่าที่จะทำได้ ครูข้างถนนเป็นผู้ที่เด็กเร่ร่อนให้ความไว้วางใจมากที่สุด และดีใจที่ได้พูดคุยด้วย เพราะครูข้างถนนนั้นให้ความช่วยเหลือ ตามความคิดของเด็กเร่ร่อน เจ้าหน้าที่ตำรวจและเจ้าหน้าที่กรมประชาสงเคราะห์แค่ทำตามหน้าที่ คนกลุ่มนี้จึงเป็นกลุ่มที่เด็กเร่ร่อนจะพยายามหนีออกห่างให้มากที่สุด

ปัจจุบันจำนวนเด็กถูกทอดทิ้งมีตัวเลขและแนวโน้มสูงขึ้น สาเหตุน่าจะมาจากวัยรุ่นสมัยนี้โตเร็ว และมีความคิดที่ผิดในเรื่องเพศสัมพันธ์ เด็กกลุ่มนี้อาจจะใจกล้าและไม่คิดถึงผลกระทบที่จะตามมา เขา รู้จักกฎหมายมากขึ้น และจะไม่ฆ่าลูกที่เกิดมา แต่จะใช้วิธีทิ้งลูกที่เกิดมาตามโรงพยาบาล ทิ้งตามสถานที่ต่าง ๆ หรืออุ้มมาที่หน้าสถานสงเคราะห์ทำให้มีจำนวนเด็กถูกทอดทิ้งเพิ่มมากขึ้น

สถานการณ์เด็กเร่ร่อนกำลังขยายตัวแบบเงียบ ๆ ทั้งในเชิงปริมาณและปัญหา ส่งผลกระทบต่อสังคมที่ต้องช่วยกันดูแลและแก้ไข จำนวนเด็กมาจากหลายที่ไม่ว่าจะเป็นในประเทศไทยและต่างประเทศ จากการศึกษาพบว่าเด็กจากต่างชาติ ทั้งพม่า กัมพูชา และลาวที่เข้ามาในประเทศไทยนั้นมาเป็นขอทานและถูกใช้แรงงานเป็นจำนวนมาก ซึ่งเป็นสถานการณ์ที่น่าเป็นห่วง เพราะเรามองว่าการเป็นขอทานหรือถูกบังคับใช้แรงงานเป็นเพียงแค่ปัญหามิติเดียว แต่ไม่ตระหนักว่าปัญหาเด็กเร่ร่อนมีหลายมิติและซับซ้อน ทั้งเป็นปัญหาที่กำลังจะขยายตัวมากขึ้น ดังนั้นรัฐบาลควรให้ความสำคัญกับปัญหาเด็กเร่ร่อนอย่างจริงจังและต่อเนื่อง ทั้งในเรื่องของนโยบาย งบประมาณ และการทำงานในลักษณะเครือข่าย หรือองค์กรที่ให้ความช่วยเหลือเด็กเร่ร่อนเหล่านี้ ได้กลับคืนสู่สังคมได้อย่างสมบูรณ์แบบ เพื่อให้เด็กมีชีวิตที่ดีและมีอนาคตเพื่อที่จะเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ การสำรวจจำนวนของเด็กเร่ร่อนที่มีในปัจจุบันนี้เป็นเรื่องที่ดีและควรให้การสนับสนุน เพราะจะทำให้เรารู้ค่าใช้จ่ายในการเลี้ยงดูเด็กเร่ร่อนชัดเจนมากยิ่งขึ้น การให้ข้อมูลของเด็กเร่ร่อนนั้น ผู้ที่ทำถือถือว่าเป็นผู้ที่มีความมานะพยายามและมีจิตใจที่ทำงานเพื่อสังคม พยายามที่จะทำให้ทุกคนเห็นภาพสะท้อนของเด็กเร่ร่อนเพื่อให้สังคมและฝ่ายที่เกี่ยวข้องโดยตรงอย่างภาครัฐได้รับรู้ คนที่ทำงานเกี่ยวกับเด็กเร่ร่อนต่างก็หวังที่จะให้ภาครัฐที่เกี่ยวข้องได้รับรู้และพยายามที่จะช่วยเหลือ ก่อนที่สถานการณ์จะบานปลาย ยากที่หาหนทางจะแก้ไข โดยเฉพาะเมื่อประเทศไทยต้องเข้าร่วมประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในอีกไม่กี่ปีข้างหน้า ปัญหาเด็กเร่ร่อนจะขยายวงกว้างกว่าเดิมแน่นอน เพราะว่าจะมีผู้ใช้แรงงานจากต่างประเทศเข้ามามากขึ้น และจำนวนไม่น้อยไม่พร้อมที่จะเลี้ยงดูลูก แต่ก็มิเพศสัมพันธ์และทอดทิ้งลูก รวมถึงเรื่องของเศรษฐกิจของประเทศที่ยังไม่แน่นอนว่าจะดีขึ้นหรือเป็นไปในทางใด ก็อาจจะส่งผลกระทบต่อการทำงานให้เด็กเร่ร่อนนี้มีจำนวนเพิ่มมากขึ้นกว่าที่เพิ่มขึ้นในปัจจุบันอีกเป็นเท่าตัว

ดัดแปลงจาก วัชระ ทองขาว www.learners.in.th/blogs/posts/๓๓๘๓๗๑